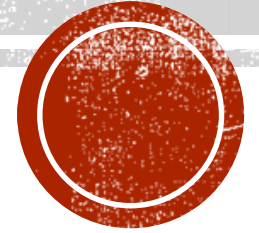

DUMANLANMIŞ (TÜTSÜLENMİŞ) ÜRÜN TEKNOLOJİSİ

Tütsüleme Teknolojisi (Dumanlama)

Tütsülenmiş ürün, odun ve/ veya odun talaşı ile elde edilen duman içinde ürünün belli tekniklerle işlenmesi ve dayanımının arttırılmasıdır. En eski ürün koruma yöntemlerinden biridir ve ortaçağdan itibaren kullanılmaktadır.

Tütsüleme işleminin temel fonksiyonları

- Koruyucu etki
- Tat-aroma üzerine etkisi
- Görünüş üzerine etkisi

Tütsülemenin koruyucu etkisi

Dumanın içeriğinde bulunan maddeler duman üzerinde ince bir tabaka oluşturur ve bu tabaka bakteristatik etki gösterir. Ayrıca, fenollü bileşiklerde yağ oksidasyonuna karşı koruyucu etki gösterir.

Tütsülemenin ürün rengi ve görünüşü üzerine etkisi

Tütsülenmiş ürün yüzeyinde oluşan parlak kahverengi renk maillard reaksiyonu (a.a., peptid veya polipeptid gibi protein bileşiklerinin temelini oluşturan monomer veya polimer bileşikler ile indirgen şekerler arasında sıcaklığın etkisi ile ortaya çıkan ve azotlu polimerik bileşiklerin oluşması ile sonuçlanan enzimatik olmayan emerleşme reaksiyonudur)ve özellikle nitrosohemokromdan kaynaklanır.

Tütsülemenin tat ve aroma üzerine etkisi

Aromayı oluşturan fenolik bileşikler; fenol, 4-metil guajakol, 4-etil guajakol ve sringol dür. Duman tadı ve kokusu %66 sı fenolik bileşiklerden, %14 ü karbonillerden ve %20 si diğer duman bileşenlerinden kaynaklanmaktadır.

Dumanlamayı etkileyen faktörler

- **Ön tuzlama**
- **Duman**
- **Hammadde**
- **Dumanlama süresi ve sıcaklığı**

Ön tuzlama

Ön tuzlama çoğunlukla sıcak tütsüleme için uygundur. Avantajı, lezzet kazanımı ve koruyucu etkisidir. İşlem, hammaddeye, bileşimine ve tuz solüyonuna göre değişiklik gösterir. Sıcak tütsüleme, %10-20 tuz solüsyonunda 2-12 saat muamele uygundur.

Duman

Tütsüleme genellikle avantajlarından dolayı odun talaşı kullanılır. Odun dumanında 250-1000 civarında bileşik (aldehitler, ketonlar, fenoller, organik asitler, kresoller ve çeşitli aromatik hidrokarbonlar) bulunmaktadır.

Hammadde

Hammaddenin tazeliği ve yağ oranı en önemli faktörlerdir. Tütsülenecek ürünün yağ miktarının %5 ten fazla olması istenir. Yağ oranı %5-10 soğuk tütsüleme %10-15 sıcak dumanlama uygulanır. Somon, morina, alabalık, uskumru, alabalık, kefal en çok tütsülenen türlerdir.

Dumanlama süresi ve sıcaklık

Soğuk tütsüleme kış ayları ve soğuk bölgelerde uygulanır. Sıcak dumanlama yüksek sıcaklıklarda kısa süreli uygulamalardır.

Dumanlamada kullanılan talaş (ağaç)

çeşitleri

- Kayın
- Ihlamur
- Akağaç
- Gürgen
- Meşe
- Elma
- Kiraz

Tercih edilir

- Çam
- İğne yapraklılar

Yüksek içeriği

katran

Duman iki şekilde elde

edilebilir;

- Uçucu (gaz halinde)
- Sıvı halde

Gaz halinde duman

Kuruma

Hemiselülozun pirolizi (200-260°C)

Sellülozun pirolizi (260-310°C)

Ligninin pirolizi (310-500°C)

Sıvı halde duman

Suda çözünebilen odun pirolizat bileşenlerinin su içerisindeki çözeltileridir.

Dumanın temel

fazları
Zerrecikler fazı

- *Gaz fazı*
- *Yoğunlaşabilen faz*

Zerrecikler fazı; *kül, katran, reçine*

Gaz fazı; *sıcak hava, yanıcı gazlar, karbondioksit, karbonmonoksit, su buharı*

Yoğunlaşabilen faz; *organik asitler, alkoller, fenoller, karboniller, hidrokarbonlar, reçineler*

Tütsüleme yöntemleri

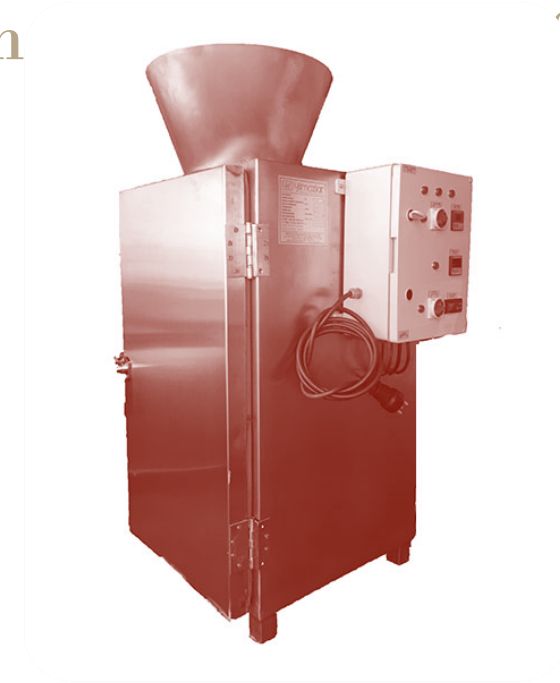
Uygulama şekline göre;

- Doğal tütsüleme
- Sıvı tütsüleme
- Elektrostatik tütsüleme

Sıcaklık derecesine göre;

- Soğuk tütsüleme-birkaç hafta (12-25°C)
- Ilık tütsüleme- 1-3 saat (25-50°C)
- Sıcak tütsüleme (50-70°C)

Tütsüleme işlemi

